

PROTOCOL PER A LA CONTRACTACIÓ RESPONSABLE DE L'AJUNTAMENT DE GIRONA

La contractació pública té una gran transcendència en la nostra economia, tant qualitativament com quantitativament, i la posició privilegiada que ostenta l'Administració Pública en aquestes relacions bilaterals de la contractació la converteixen en un escenari idoni per a l'aplicació de les polítiques socials.

Les clàusules socials en la contractació pública consisteixen en què els poders públics incorporin als procediments contractuals objectius de política social, de tal manera que no solament contemplin el benefici sinó que contribueixin al progrés social.

Els principis que regeixen la contractació pública són, segons l'article 1 del Reial Decret Legislatiu 3/2011, de 14 de novembre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de contractes del sector públic, el principi de llibertat d'accés a les licitacions, publicitat i transparència en els procediments i no discriminació i igualtat de tracte entre les candidates, persones físiques o jurídiques, principis als quals s'han d'ajustar les consideracions de tipus social i mediambiental.

Les polítiques inclusives i de cohesió social promouen la inclusió de clàusules socials i pretenen transformar la contractació pública en una eina per generar un impacte social que acabi beneficiant els col·lectius més vulnerables i les persones en risc d'exclusió social.

L'article 21 de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, Reguladora de les bases de règim local, i l'article 53 del Decret Legislatiu 2/2003, de 28 d'abril, pel qual s'aprova el text refós de la Llei municipal i de règim local de Catalunya, estableixen la facultat de l'Alcalde de delegar les atribucions que la Llei li atorga.

En virtut de l'acord del Ple de l'Ajuntament en sessió del 9 de setembre de 2013 i atenent el resultat de la reunió mantinguda amb representants del tercer sector de Girona en data 1 d'octubre passat, per Decret de l'Alcaldia de 10 d'octubre de 2013 es va aprovar la creació de la comissió per a la Contractació Responsable de l'Ajuntament de Girona, que té com a funció bàsica l'estudi i proposta de les clàusules socials susceptibles de ser incorporades en els plecs de condicions de contractació de l'Ajuntament de Girona, així com la reserva de certs contractes a centres especials de treball, empreses d'inserció i entitats sense afany de lucre que tinguin per finalitat la integració laboral o social de persones en risc d'exclusió social.

Aquesta comissió està formada per persones representants dels grups municipals, del tercer sector, de les patronals, dels sindicats, així com personal tècnic d'aquest Ajuntament.

La comissió tècnica per a la Contractació Responsable ha recollit les diferents propostes i ha redactat el següent protocol, per tal que regeixi en la contractació pública d'aquest Ajuntament.

Article 1. Objecte

L'objecte d'aquest protocol és la incorporació de clàusules socials en els contractes públics, així com la reserva de certs contractes a centres especials de treball,

empreses d'inserció i entitats sense afany de lucre, que tinguin per finalitat la inclusió laboral o social de persones en risc d'exclusió social o especialment vulnerables.

Article 2. Àmbit subjectiu

Aquest protocol s'aplicarà als contractes del sector públic que subscrigui l'Ajuntament de Girona i els seus organismes dependents.

Article 3. Incorporació als plecs

Els plecs de clàusules administratives particulars aprovats per l'Ajuntament i els seus organismes autònoms i els plecs de prescripcions tècniques inclouran les clàusules de contractació responsable que s'estableixen en aquest protocol.

Article 4. Adaptació a les característiques dels contractes

Els òrgans de contractació adaptaran la redacció de les clàusules de condicions especials d'execució i dels criteris d'adjudicació de caràcter social conforme a les característiques de cada contracte, i podran incrementar els percentatges i barems establerts en aquest protocol, especialment en els contractes de caràcter social i assistencial.

Article 5. Excepció i informe justificatiu

De manera excepcional, els òrgans de contractació competents podran considerar que les característiques del contracte no resulten adequades per incorporar totes o algunes de les clàusules sobre criteris d'adjudicació o condicions d'execució de caràcter social, o que procedeixi només una part o uns percentatges o ponderacions de les que s'estableixen en aquesta protocol. En aquests casos, l'òrgan de contractació haurà de redactar informe justificatiu que constarà a l'expedient, expressant quines condicions o criteris no s'aplicaran al supòsit concret.

A la memòria anual del Servei de Contractació i Compres es farà constar els expedients de contractació en els que mitjançant informe justificatiu s'ha acordat de forma excepcional la no aplicació de l'establert en el present protocol. Aquesta memòria es presentarà a la reunió anual que celebri la Comissió per la Contractació Responsable.

Article 6. Persones beneficiàries

Als efectes d'aquest protocol, les persones amb dificultats particulars d'inserció al mercat laboral hauran de pertànyer a algun o alguns dels següents perfils:

- Persones perceptores de renda mínima d'inserció.
- Persones amb discapacitat reconeguda igual o superior al 33%. Sempre que sigui possible i de forma preferent es contractaran persones amb paràlisi cerebral, persones amb trastorn mental o amb discapacitat intel·lectual amb un grau de discapacitat reconeguda igual o superior al 33%; i persones amb discapacitat física o sensorial amb un grau de discapacitat reconeguda igual o superior al 65%.

- Dones víctimes de la violència de gènere (física o psíquica) i persones víctimes de violència domèstica.
- Joves majors de setze anys i menors de trenta provinents d'institucions de protecció de menors.
- Persones internes de centres penitenciaris la situació de les quals els permeti accedir a una ocupació, persones en llibertat condicional i persones exrecluses durant els 12 mesos posteriors a la seva sortida.
- Persones amb problemes de drogoaddicció o alcoholisme que es trobin en procés de rehabilitació i reinserció social.
- Persones vulnerables que no puguin accedir a la renda mínima d'inserció, però que es trobin en risc d'exclusió social per condicions laborals precàries, desocupació o pobresa.
- Persones aturades de llarga durada (2 anys o més), majors de quaranta-cinc anys.

Totes aquestes persones hauran de tenir la capacitat professional i personal necessàries per realitzar les tasques objecte del contracte i executaran a l'empresa adjudicatària les tasques pròpies del contracte, en les mateixes condicions laborals i de subjecció al conveni sectorial o d'empresa que la resta del personal de plantilla.

Article 7. Entitats beneficiàries

Les entitats beneficiàries de la reserva social seran centres especials de treball, empreses d'inserció i entitats sense afany de lucre, que tinguin per finalitat la integració laboral o social de persones en risc d'exclusió social i que compleixin els requisits establerts per les normes estatals i autonòmiques que els hi resultin d'aplicació.

Els centres especials de treball hauran d'estar legalment constituïts i registrats conforme el Reial Decret 2273/1985, de 4 de desembre, pel qual s'aprova el Reglament dels Centres Especials d'Ocupació, o norma que el substitueixi.

Les empreses d'inserció hauran d'estar legalment constituïdes i inscrites conforme la Llei 44/2007, de 13 de desembre, per a la regulació del règim de les Empreses d'Inserció, o la Llei 27/2002, de 20 de desembre, de Mesures legislatives per regular les empreses d'inserció sociolaboral, o normes que les substitueixin.

Són entitats sense finalitats lucratives les definides a l'article 2 de la Llei 49/2002, de 23 de desembre, de Règim fiscal de les entitats sense fins lucratius i dels incentius fiscals al mecenatge.

Article 8. Contractes reservats

D'acord amb el que estableix la normativa vigent en matèria de contractes del sector públic, els òrgans de contractació hauran de reservar la participació en el procés d'adjudicació de determinats contractes de serveis a les entitats descrites a l'article 7.

La reserva social a empreses d'inserció i entitats sense ànim de lucre s'aplicarà exclusivament als contractes menors i/o del procediment negociat sense publicitat per raó de la quantia. La reserva a centres especials de treball podrà aplicar-se sense límit de quantia ni de procediment.

A l'anunci de licitació es farà referència al caràcter reservat del contracte.

Article 9. Tipus de contractes susceptibles de reserva

Els contractes susceptibles de reserva social poden ser de serveis de conservació i manteniment; serveis socials, serveis de missatgeria, correspondència i distribució, arts gràfiques, neteja i bugaderia, restauració, recollida i transport de residus, i de serveis i subministraments auxiliars per al funcionament de l'Administració, o de qualsevol altre objecte contractual adequat per a l'aplicació de la reserva.

En aquests contractes es valoraran els següents criteris:

- El projecte d'inserció sociolaboral presentat per l'empresa licitadora;
- La contractació de persones amb discapacitat que requereixin una unitat de suport a l'activitat professional (USAP);
- El grau de discapacitat de les persones que executin el contracte;
- L'adaptació de les accions de suport i els serveis d'ajustament personal i social a les necessitats de les persones amb discapacitat, per part dels equips multidisciplinars.

Article 10. Quantia i distribució de la reserva social

L'Ajuntament de Girona destinarà anualment a la contractació a través de la reserva social un mínim d'un 4% del capítol 2 del pressupost aprovat (amb un mínim d' 1.740.000 €), inclosos els contractes plurianuals adjudicats en exercicis anteriors.

Article 11. Requisit específic: compliment de la legislació d'integració social de persones discapacitades

Aquells licitadors que comptin amb 50 o més treballadors/es, hauran d'acreditar que almenys el 2 per cent de la plantilla està composta per persones amb discapacitat, segons estableix l'article 42.1 del Reial Decret Legislatiu 1/2013, de 29 de novembre, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei General de drets de les persones amb discapacitat i de la seva inclusió social.

Alternativament l'empresa licitadora podrà acreditar el seu compliment a través de les mesures alternatives previstes al Reial Decret 364/2005, de 8 d'abril del Ministeri de Treball Afers Socials o norma que el substitueixi.

Article 12. Solvència tècnica en contractes de caràcter social o assistencial

En els contractes que tinguin per objecte la prestació o gestió de serveis de caràcter social o assistencial, i quan no sigui exigible la classificació del contractista, l'òrgan de contractació podrà incloure al plec de clàusules administratives requisits de solvència tècnica específics, com els que s'esmenten a continuació:

- a) Experiència en la prestació de serveis o en la gestió de centres dedicats a persones en situació d'exclusió social;
- b) Experiència en la titularitat de serveis gratuïts o de baix preu per als usuaris;
- c) Experiència en la millora dels serveis;
- d) Experiència en la participació significativa i acreditada de voluntariat social en aquesta gestió;

- e) Experiència en l'agregació de valor dels serveis socials prestats o centres gestionats a través de prestacions, amb treballs en xarxa amb altres entitats o una altra experiència relativa a la prestació de serveis anàlegs des de la proximitat i la participació.

Article 13. Solvència tècnica en contractes que tinguin per objecte principal la integració social

En aquells contractes l'objecte principal dels quals sigui la contractació de persones en greu risc d'exclusió social i quan no sigui exigible la classificació del contractista, l'òrgan de contractació haurà d'incloure al plec de clàusules administratives l'exigència, com a criteri de solvència tècnica de caràcter social, que el licitador acrediti experiència en matèria d'inserció sociolaboral.

Article 14. Condició especial d'execució de caràcter social en els contractes de serveis

Amb caràcter general, s'incorporaran als plecs de clàusules administratives particulars dels contractes de serveis que s'adjudiquin per procediment obert, restringit i negociat amb publicitat, l'import de licitació dels quals superi els 65.000 € anuals (IVA exclòs), la condició especial d'execució que comporti l'obligació contractual de contractació de persones amb dificultats particulars d'inserció al mercat laboral.

Aquesta condició es configurarà com a obligació essencial per a l'empresa adjudicatària i tindrà el contingut mínim següent, que haurà de constar a l'anunci de licitació:

- L'empresa adjudicatària haurà de destinar com a mínim un 5% de treballadors/es sobre el total de la plantilla que executi el contracte (o de les hores totals de treball anuals), a persones amb dificultats particulars d'inserció al mercat laboral, segons l'article 6.

Si l'òrgan de contractació preveu que les característiques del contracte no són adequades per incorporar aquesta obligació contractual, haurà d'incorporar al plec el compromís de l'empresa adjudicatària que totes les baixes, substitucions i noves contractacions s'hauran de realitzar mitjançant la contractació de persones amb dificultats particulars d'inserció al mercat laboral conforme els perfils descrits a l'article 6 d'aquest protocol, fins a arribar a un 5% sobre el total de la plantilla que executi el contracte (i de les hores totals de treball anuals).

Article 15. Contractació de persones amb dificultats particulars d'inserció

Els perfils de les persones a contractar són els que s'estableixen a l'article 6 d'aquest protocol, i la seva preselecció es farà amb la col·laboració Servei Municipal d'Ocupació i els Serveis Socials de l'Ajuntament de Girona.

Aquests/es treballadors/es es seleccionaran des del Servei Municipal d'Ocupació, a proposta dels Serveis Socials de l'Ajuntament de Girona. L'Ajuntament posarà a disposició de l'empresa adjudicatària els serveis municipals d'ocupació per efectuar la selecció d'acord amb l'article 16 següent.

Aquestes persones treballaran directament en l'execució del contracte. A tal efecte, les empreses licitadores hauran de presentar una declaració jurada en la qual consti el nombre total de treballadors/es que ocuparan en l'execució del contracte, i el càlcul individualitzat d'hores de treball anuals de cada treballador/a, assumint l'obligació respecte el percentatge d'hores de treball totals en còmput anual.

Article 16. Condició especial d'execució dels contractes d'obra i concessió d'obra pública, segons el Plec de Clàusules Administratives Generals

En els contractes d'obra i concessió d'obra pública d'import de licitació igual o superior a 250.000 euros, IVA exclòs, el contractista adjudicatari reservarà un lloc de treball per cada 250.000 euros de contracte per ser ocupat per un/a dels treballadors/es seleccionats/des per la pròpia empresa entre els proposats/des per l'Ajuntament.

Aquesta clàusula es configura com a condició de compliment del contracte ja adjudicat i no actuarà com a criteri de participació ni d'adjudicació en el procés selectiu, segons la clàusula 37 del Plec de Clàusules Administratives Generals aplicables als contractes d'obra i concessió d'obra pública que faci l'Ajuntament de Girona.

La regulació de la clàusula social és la següent, d'acord amb el previst en el Plec de Clàusules Generals aplicables als contractes d'obres i concessió d'obres públiques de l'Ajuntament de Girona:

1. La clàusula social té per objectiu que l'empresa adjudicatària del contracte reservi llocs de treball per ésser ocupats per treballadors seleccionats per la pròpia empresa entre els proposats per l'Ajuntament.

El mecanisme de reserva es fixarà segons les característiques de la licitació.

2. En el supòsit que l'empresa adjudicatària subcontracti l'execució de determinades parts de l'obra, l'obligació que es derivi del compliment de la clàusula social serà assumida igualment i íntegrament per l'empresa adjudicatària, sens perjudici que l'empresa o empreses subcontractades puguin subrogar totalment o parcialment a l'empresa adjudicatària en el compliment de les obligacions derivades de la clàusula social.
3. L'esmentada reserva es farà efectiva mitjançant l'ocupació de treballadors/es proposats/es per a la seva selecció des del Servei Municipal d'Ocupació i els Serveis Socials de l'Ajuntament de Girona. Es prioritzarà, preferentment, la col·locació de joves sense qualificació i persones aturades de llarga durada inscrits al Servei Català de Col·locació. L'Ajuntament posarà a disposició de l'empresa licitada els serveis municipals d'ocupació per efectuar la selecció d'acord amb l'apartat 5 següent.
4. Amb l'objecte de concretar les característiques de la selecció, l'Ajuntament i l'empresa adjudicatària es reuniran per definir el Programa d'Inserció Laboral. En aquest sentit es prendrà un acord al respecte dels següents criteris: els perfils professionals -peons i ajudants d'oficials principalment-, la data de la presentació de les persones candidates a l'empresa, així com la possibilitat de tramitar incentius a la contractació en el cas de les persones acollides a la renda mínima d'inserció.

5. Havent definit el criteri de reserva, el nombre de treballadors i els perfils professionals, el Servei Municipal d'Ocupació iniciarà la selecció. L'Ajuntament presentarà a l'empresa almenys tres candidats/es per cadascun dels llocs de treball a ocupar, restant d'aquesta manera el criteri de selecció final com una decisió del propi contractista.
6. El primer dia d'inici d'obra l'empresa comunicarà al Servei Municipal d'Ocupació la relació de persones finalment contractades. També serà obligació de l'empresa presentar a l'esmentat servei una còpia de l'alta dels treballadors en el règim de la seguretat social, així com una còpia del contracte de treball.
7. Durant l'execució del projecte, un/a tècnic/a municipal garantirà que la participació dels treballadors seleccionats per l'Ajuntament sigui satisfactòria en termes de productivitat. A aquest efecte, aquest/a tècnic/a realitzarà un seguiment mensual de l'evolució dels treballadors en matèria d'actituds, aptituds i habilitats. Aquest seguiment serà contrastat amb l'encarregat d'obra amb la periodicitat que s'acordi.
8. D'acord amb l'estatut dels treballadors, l'empresa manté les seves atribucions en la relació laboral i, per tant, la facultat d'emprendre les accions disciplinàries que siguin procedents i que, fins i tot, puguin comportar la rescissió del contracte. No obstant, serà obligació de l'empresa comunicar-ho prèviament a l'Ajuntament quan es doni aquesta última circumstància. En aquest cas, l'Ajuntament durà a terme una nova selecció per cobrir la vacant en un termini no superior de dos dies d'ençà de la data d'acomiadament. Per altra tipus d'eventualitats, com poden ser baixes per malaltia, es cobriran les vacants seguint el mateix procediment.
9. L'aplicació de la clàusula social no obliga l'empresa a continuar contractant o a garantir la inserció de les persones usuàries un cop finalitzada l'obra objecte del contracte.
10. La no aplicació de la clàusula social per l'empresa podrà ésser causa de resolució del contracte amb els efectes legals que la mateixa comporta.

Article 17. Criteri d'adjudicació de caràcter social

Amb caràcter general, els contractes que s'adjudiquin per procediment obert, restringit i negociat amb publicitat i que tinguin com a objecte el foment de l'ocupació de persones amb dificultats particulars d'inserció al mercat laboral, hauran d'incloure expressament en els plecs de clàusules administratives particulars, el següent criteri d'adjudicació.

- La contractació de persones amb dificultats particulars d'inserció al mercat laboral definides a l'article 6 d'aquest Protocol, per sobre del percentatge assenyalat a l'article 14, amb una valoració d'entre el 5 i el 10% sobre el total de punts.

Les empreses licitadores hauran de presentar en la seva proposta tècnica una declaració jurada en la qual consti el nombre total de treballadors/es que ocuparan en l'execució del contracte i el càlcul individualitzat d'hores de treball anuals de cada treballador/a, assumint el compromís que estimin oportú per sobre de l'assenyalat com a condició d'execució.

Article 18. Clàusula de desempat (segons el PCAG)

En cas d'igualació de proposicions més avantatjoses des del punt de vista dels criteris objectius d'adjudicació, s'adjudicarà el contracte a la proposició que resulti d'aplicar els criteris de preferència que s'indiquen a la disposició addicional quarta del Reial Decret Legislatiu 3/2011, de 14 de novembre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de contractes del sector públic (TRLCSP), establerts en el plec de clàusules administratives particulars i els altres criteris que es detallen segons l'ordre de prelación, subsidiari del que puguin preveure les clàusules particulars:

1r. A favor de les proposicions presentades per empreses públiques o privades que en el moment d'acreditar la seva solvència tècnica tinguin en la seva plantilla un nombre de treballadors/es amb discapacitat superior al 2% i en funció del percentatge.

2n. A favor de les proposicions d'empreses dedicades específicament a la promoció i inserció laboral de persones en situació d'exclusió social, segons els criteris i requisits establerts al TRLCSP.

3r. A favor de les proposicions d'empreses sense ànim de lucre, en els supòsits i d'acord amb els criteris i requisits establerts al TRLCSP.

4t. A favor de les proposicions presentades per les empreses que, en el moment d'acreditar la seva solvència tècnica o professional, compleixin les directrius i mesures que es determinin tendents a promoure la igualtat efectiva entre dones i homes en el mercat de treball, d'acord amb la Llei Orgànica 3/2007, de 22 de març, per la igualtat efectiva de dones i homes.

5è. A favor de la proposició que compregui l'oferta econòmicament més baixa.

6è. En cas de seguir persistint l'empat després d'aplicar tots els criteris precedents, es decidirà l'adjudicació, entre elles, per sorteig.

19. Comissió de la contractació responsable

S'estableix una comissió per la contractació responsable, que estarà formada per un/a representant de cadascun dels grups municipals, del tercer sector, de les patronals, dels sindicats, així com personal tècnic d'aquest Ajuntament.

La comissió es reunirà un cop l'any, a proposta de la regidoria de Règim Interior, i a la que es presentarà un resum anual de les contractacions realitzades durant l'exercici anual anterior, o, si escau, en convocatòria urgent, a proposta de qualsevol dels membres mitjançant petició justificada.

20. Vigència

La vigència del present protocol es condiona al que disposi la normativa de contractes del sector públic aplicable en cada moment.